

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies

International Conference of Economics, Finance and Accounting Studies is a double-blind peer-reviewed, open-access journal published to reach excellence on the scope. It considers scholarly, research-based articles on all aspects of economics, finance and accounting. As an international congress aimed at facilitating the global exchange of education theory, contributions from different educational systems and cultures are encouraged. It aims to provide a forum for all researchers, educators, educational policy-makers and planners to exchange invaluable ideas and resources.

Soliq Siyosatining O'zbekiston Moliyaviy Budjetida Tutgan O'rni

Arzikulov Otabek Ali o'g'li

Jizzax politexnika instituti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida dotsenti

Xayotjonov Elzotjon Tal'at o'g'li

Jizzax politexnika instituti Servis fakulteti 532-23 BH-A guruhi talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqola O'zbekiston Respublikasining soliq siyosatini tahlil qilishga bag'ishlangan bo'lib, uning moliyaviy budjetdagi o'rnini yoritadi. Soliq siyosati davlatning fiskal siyosatining asosiy elementi sifatida budjet daromadlarini shakllantirish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va ijtimoiy dasturlarni moliyalashtirishda muhim ahamiyatga ega. Maqolada O'zbekistondagi soliq tizimining asosiy tamoyillari, islohotlar natijalari, soliq tushumlarining davlat budjetidagi ulushi va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, mavjud muammolar, xususan yashirin iqtisodiyot va soliq ma'muriyatchiligidagi kamchiliklar ham ko'rib chiqiladi. Soliq siyosatini yanada samarali qilish uchun takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: soliq siyosati, O'zbekiston davlat budjeti, fiskal siyosat, soliq tushumlari, iqtisodiy islohotlar, davlat daromadlari, soliq ma'muriyatchiligi, yashirin iqtisodiyot, soliq tizimi samaradorligi, davlat moliyasi, iqtisodiy barqarorlik, raqamlashtirish, soliq islohotlari, soliq stavlari va ijtimoiy dasturlar.

Soliq siyosati – davlatning fiskal siyosatini shakllantirish va amalga oshirish mexanizmlarining asosiy qismi bo'lib, budjet daromadlarini ta'minlash, iqtisodiy barqarorlikni qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy maqsadlarni amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan keyin soliq tizimini isloh qilishga e'tibor qaratilgan. 2019-yilda yangi Soliq kodeksi qabul qilinishi bu sohada o'zgarishlarga misol bo'ldi.

Soliq stavkalarining pasaytirilishi kichik va o'rta biznes uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Soliq tushumlari pensiyalar, nafaqalar va infratuzilma loyihalarini moliyalashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Soliq siyosatidagi islohotlar va ularning natijalari

2022-yilda QQS stavkasining 15% gacha tushirilishi biznesni rivojlantirishni jadallashtirdi.

Jismoniy shaxslar uchun daromad solig'i stavkalarining oddiylashtirilishi ijtimoiy adolatni ta'minlashga yordam berdi.

Mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari

Yashirin iqtisodiyotga qarshi kurash choralari kuchaytirilmoqda.

Soliq ma‘muriyatchiligini raqamlashtirish orqali oshkoralikni ta‘minlash zarur.

Quyidagi jadval O‘zbekiston davlat budjeti daromadlarining soliq tushumlari orqali shakllanishidagi asosiy ko‘rsatkichlarni aks ettiradi:

Yil	Davlat budjeti daromadlari(mlrd so‘m)	Soliq tushumlari (mlrd so‘m)	Soliq tushumlari ulushi(%)
2020	130,000	98,000	75.4
2021	150,000	110,000	73.3
2022	180,000	135,000	75.0
2023	210,000	160,000	76.2

Tadqiqot natijalari davlat budjetining barqarorligini ta‘minlash va iqtisodiy o‘shishni qo‘llab-quvvatlashga yo‘naltirilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Xulosa sifatida shuni aytish mumkinki, Soliq siyosati O‘zbekiston moliyaviy budjeti daromadlarining barqaror manbasi hisoblanadi.

O‘zbekistonda Soliq tizimining barqarorligi va samaradorligini oshirish uchun raqamlashtirish, xalqaro standartlarga moslashtirish va yashirin iqtisodiyotni kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlarni kuchaytirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi (2019-yil 30-dekabrda yangi tahrirdagi Soliq kodeksi).
2. Qonun hujjatlarining rasmiy veb-sayti: lex.uz.
3. O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi hisobotlari
4. Davlat budjeti va soliq tushumlari bo‘yicha yillik hisobotlar.
5. Iqtisodiyot asoslari (o‘quv qo‘llanma) Muallif: Abduqodirov A.A., Toshev F.T.
6. Davlat moliyasi va soliq siyosati. Xudoyberganov I., Nazarov M. Toshkent moliya instituti, 2020.
7. O‘zbekistonda soliq islohotlari va iqtisodiy o‘shishga ta‘sirini baholash.
8. "O‘zbekistonda soliq siyosatini takomillashtirish yo‘nalishlari". Muallif: Karimov A.N."Iqtisodiyot va moliya" jurnali, 2022-yil, №4.
9. Statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari